

- De waarde van rituelen en vieringen
- De PaTzgroep in Nieuw-Vennep
- Ondersteuning van zorgvrijwilligers bij u thuis

NIEUWSBRIEF BARDO

Voorjaar 2023

Spiritualiteit in palliatieve zorg

De kracht van kwetsbaarheid

Maatschappijleer en de pijnstillers

'Ze hebben het vak 'maatschappijleer' helemaal niet nodig,' zegt onze oudste als hij een keer van school terugkomt, 'er wordt hier nauwelijks gepest. De sfeer is juist heel erg ontspannen.' Momenteel wonen we als gezin in Noorwegen. Ik geniet van gesprekken met de kinderen over de verschillen tussen beide landen. Zo ook nu met onze oudste die terugkomt met deze observatie en opmerking over school. 'Stel,' zeg ik. 'Een patiënt heeft pijn en de dokter schrijft een pijnstiller voor. Een week later treffen ze elkaar en de patiënt zegt geen pijn meer te hebben. Wat kan er allemaal aan de hand zijn en wat is handig om te doen?' Samen komen we tot de conclusie dat of de pijnstiller goed werkt of de pijn misschien wel vanzelf opgehouden is. En dus moeten patiënt en dokter samen bepalen wat handig is om te doen.

Is er genoeg reden om door te gaan met de pijnstilling? Deze kleine gedachte-oefening gebruiken we om door te praten over zijn opmerking over 'maatschappijleer'. In die lessen wordt veel gesproken over 'pesten', iets dat hier als 'doodzonde' gezien wordt. Het gaat niet zozeer over wie pest en wie gepest wordt. Het gaat wel uitvoerig over de groep die het toelaat of niet verhindert dat er gepest wordt. Met andere woorden, iedereen is verantwoordelijk voor de sfeer in de groep. Er wordt werk van gemaakt om kinderen te leren kijken door de ogen van de ander. Dat is zelf ook een rol hebt.

Je in de ander kunnen verplaatsen is een essentieel onderdeel van palliatieve zorg.

Verder kijken dan alleen de juiste pil. Deze bredere kijk op de wereld moet steeds weer bewust opgezocht worden. Daarvoor moet je buiten de gebaande paden durven gaan. In deze nieuwsbrief nadere aandacht voor spiritualiteit. Cruciaal, want het gaat over hoe we kijken. Kunnen we nieuwsgierig zijn naar hoe de ander kijkt? En wat kunnen we leren van hoe anderen kijken? Zoals bijvoorbeeld in de theaterwereld.

Ondertussen concluderen vader en zoon dat leren je in de ander te verplaatsen dusdanig krachtig is, dat we 'maatschappijleer' als pijnstiller niet willen stoppen. Sterker nog, we koesteren het.

Christiaan Rhodius, arts bij Bardo

Bardo innoveert

Vernieuwing is het centrale thema voor 2023 waarbinnen we onze activiteiten vorm geven. vanuit verschillende invalshoeken. Dat heeft betrekking op de continue verbetering van onze werkprocessen, het uitzetten van onderzoeksthema's voor de patiëntenzorg, maar ook de investing in faciliteiten voor onze patiënten en hun naasten. Zoals een gastvrij voedingsbeleid of deskundigheidsbevordering van het team waarbij we samen werken vanuit de gezamenlijke bedoeling. We kijken voortdurend naar wat onze patiënten nodig hebben. Bijvoorbeeld met de aanschaf van nog comfortabelere bedden en nieuwe audiovisuele middelen. En richten we ons op duurzaamheid en besparing van kosten. Inmiddels is alle verlichting in huis omgezet naar LED verlichting. Zo is Bardo altijd bezig om te vernieuwen naar eigentijdse maatstaven.

HC nieuws/Trudy Witterman

Simone Koops-Ouwerkerk
Directeur-bestuurder

Bardo ontmoet

Een enthousiaste groep mensen die het beste voor hebben met elkaar en met de patiënten

Op 1 maart 2022 ging de PaTz (Palliatieve zorg Thuis) groep Nieuw-Vennep van start onder de inspirerende leiding van huisarts Joey Leyten. Bij de totstandkoming van de groep hielp coördinator ouderenzorg van de Zorggroep Haarlemmermeer, Jacqueline Keijser. Zij benaderde de nieuwe huisarts van de frisse huisartsenpraktijk De Doorbraak. De redactie van de nieuwsbrief ging met hem in gesprek.

Het waarom, wat en hoe van deze PaTz groep?

"In de PaTzgroep gaan lokale samenwerking en kennisuitwisseling hand in hand tussen huisartsen, wijkverpleegkundigen, apotheker en casemanagers voor mensen die palliatieve zorg nodig hebben. Joey vertelt: "Er zijn 6 huisartsen aangesloten en soms nog iemand die in vliegt, zoals een huisarts uit Rijsenhout. Ook neemt een apotheker deel en de thuiszorgmedewerkers van Buurtzorg, Allertzorg, Bardo en Amstelring. Tijdens de 6 jaarlijkse bijeenkomsten zijn tussen de 15 en 20 personen aanwezig. Wat het vooral oplevert is dat ik veel makkelijker binnenloop bij de wijkzorg. Je kweekt meer begrip bij elkaar, een secundair voortvloeiende van de PaTzgroep. De meerwaarde van de groep zit in de samenwerking én de kwaliteit van zorg wordt echt beter. Er zijn studies die aantonen dat de patiënten die besproken worden bij de PaTz vergadering de beste zorg krijgen. Via apps hebben we veel meer communicatie met elkaar. Je gebruikt een portal, waarbij je uit de groep allerlei suggesties krijgt. Dat werkt kwaliteitsverhogend voor de patiënt maar ook overkoepelend. Mensen willen graag thuis sterven. We blijven mensen zien tot in detail."

Waarom ben je in de rol van voorzitter gestapt?

"Mijn interessegebied is altijd wel palliatieve zorg geweest. Ik denk dat dat bij uitstek iets is dat je als huisarts heel goed kan doen omdat je de patiënten al heel lang kent. Je bent een veilige basis voor de mensen als eerste aanspreekpunt voor alle zorg waarin je kunt meebewegen. Het kan ook heel mooi zijn om goede palliatieve zorg te bieden. Dat is super belangrijk voor iemands verwerkingsproces en puur anticiperen. Je kunt heel veel vóór zijn door het samen te bespreken. Je hebt het druk als huisarts maar dat is juist een argument om vroeg daarmee te beginnen." Marcel te Paske is de kaderarts, met bijzondere medisch-inhoudelijke kennis van palliatieve zorg. Hij heeft bijvoorbeeld de nieuwe richtlijn palliatieve sedatie toegelicht. In de groep bereik je direct alle betrokkenen, kennisoverdracht wordt groter. Ik leid de bijeenkomst, laat iedereen aan het woord en kijk wat er gebeurt. De cruciale vraag in de PaTzgroep is: Zou het ons verbazen als deze patiënt binnen een jaar overlijdt?

Heeft u een mooie ervaring of bijzonder verhaal over de zorg of ondersteuning van Bardo en wilt u deze delen in de nieuwsbrief? Mail dan naar info@hospicebardo.nl.

Als het antwoord 'nee' is, moet je mensen vooral ervan doordringen dat het niet erg is als iemand op zo'n PaTzgroeplijst staat. Je moet een drempel over om iemand te markeren in het systeem als palliatief."

Winst

"Het is soms het schipperen tussen het laten passeren van casuïstiek maar ook inhoudelijke thematiek aan bod te laten komen. Beide zijn belangrijk. Ik vraag me altijd af: is het interessant genoeg voor de mensen? We bespreken casussen met omgekeerde volgorde van de dimensies. Dat je bijvoorbeeld begint met zingeving. Als medicus ben je geschoold met wat kan ik somatisch voor je doen, maar het is ook heel belangrijk om juist andersom te kijken vanuit de dimensies zingeving, psychisch en sociaal en als laatste somatisch. De thuiszorgmedewerkers hebben een directe verbinding met de patiënt. Het is echt de bedoeling van deze groep om het met elkaar te doen. En je biedt een plek waar je als zorgverlener je emoties kwijt kunt. Iemand krijgt nieuwe inzichten door de bespreking, waardoor je weer anders naar je patiënt gaat."

Soms heeft een wijkverpleegkundige een schat aan informatie die je niet kent. Door PaTz kom je daar dan wel achter. Daar zit dus echt een sleutel. Jammer genoeg zit er geen vergoeding achter, wel een accreditatie voor de huisartsen. Delen met elkaar voorkomt ook dat je hetzelfde doet. Ik merk dat ik meer richting de thuiszorg wordt getrokken en ook voor andere niet PaTz gerelateerde dingen loop ik veel makkelijker langs, gewoon omdat je elkaar kent. Dat is de grootste winst die we nu hebben bereikt."

Palliatieve zorg voor de toekomst

De PaTzgroep is geen gemeengoed in het denken van patiënt. Een zorgverlener brengt de patiënt in. De patiënt zelf is zich daar niet heel erg bewust van. Er komt een huisarts, thuiszorgmedewerker of casemanager bij iemand thuis. Joey licht toe: "Hier is heel veel enthousiasme, maar er zijn nog niet echt dwarsverbanden. Het is onderdeel van een groter geheel. Het is de bedoeling dat de eerstelijnszorg (huisartsen, thuiszorg) en tweedelijnszorg (specialist, ziekenhuis) naadloos in elkaar overlopen en dat lukt niet als er in de eerste lijn al te veel eilandjes zijn. PaTz trekt dat recht in de 1^e lijn: wijkzorg en huisartsen in ieder geval om dan de verbinding te zoeken met de 2^e lijn. Door iets vergelijkbaars op te zetten als een PaTzgroep maar dan tussen 1^e en 2^e lijn. Daar zijn al regionale afspraken voor. Goede palliatieve zorg vraagt om tijdsinvestering, als je het echt goed wilt doen. Die verdien je op den duur wel terug. Palliatieve zorg vraagt om een netwerk en affiniteit."

Bardo zorgt Rituelen in Bardo

door Jan Berkvens,
geestelijk verzorger in Bardo

Het is al laat op de dag als we met een groepje mensen buiten aan de Geniedijk staan. "Ik wil hier mijn pijn én mijn dankbaarheid neerleggen," zegt de dame in haar rolstoel, terwijl ze een mooie vogel veer in de handen van haar dochter legt. De veer, met al zijn baarden, legt zij uit, staat voor alles wat er in haar leven is gebeurd. Alles haakt in elkaar, staat in verband met elkaar en dat leven moet ze loslaten. "Dat ik het leven los moet laten doet mij pijn, dat maakt mij kwetsbaar", zegt ze. "Daar staat de veer ook voor." De dochter loopt de dijk op en steekt de veer tussen het gras van de dijk. Terwijl ze dat doet start haar man het nummer 'Broken Wings' van Mr. Mister. Het nummer gaat over gebroken vleugels, leren weer te leven en ergens naartoe bewegen. Liefde neemt een centrale plaats in de muziek in. De muziek raakt iedereen op een net wat andere manier. Voor de patiënte zelf gaat het ergens naartoe bewegen over de volgende fase en uiteindelijk het sterven. Zij gelooft in iets wat hierna komt. Voor haar man gaat 'the book of love' over het boek dat hij moet sluiten, terwijl voor de dochter en de man het lied ook gaat over het leren weer verder te leven. Vanaf de Geniedijk vliegt iedereen met gebroken vleugels verder: het is een vorm van rouw, aanvaarding en afscheid nemen. Het ritueel maakt die gevoelens, die vaak zo moeilijk uit te spreken zijn, tastbaar. Het ritueel geeft ruimte om daar met elkaar vorm aan te geven.

Vijf elementen

Rituelen spelen een belangrijke rol bij het verwerken en accepteren van de zo plots en vaak snel veranderende situatie van mensen in het hospice en het vormgeven aan de rouwarbeid die mensen moeten verrichten. Tot aan opname in het hospice is alles nog sterk gericht op behandeling en vaak nog beter worden, terwijl in het hospice vaak de transitie moet worden gemaakt naar acceptatie en uiteindelijk loslaten van het leven en van elkaar. Rituelen kunnen daarbij helpen doordat taal, gevoelens en handelingen samen een krachtige ervaring kunnen vormen waarmee die transitie, acceptatie en loslaten een plek krijgen. De kracht van rituelen zit hem in het samenbrengen van gevoelens van en de betekenis van het individu, de groep mensen eromheen en betekenisvolle symboliek. Door op de juiste manier gebruik te maken van licht, voorwerpen, tekst, ruimte en de betrokkenen kan een ritueel krachtiger worden.

Laten we die vijf elementen eens leggen naast het ritueel aan de Geniedijk. Er werd niet voor niets gekozen voor het late tijdstip op de dag: de zon ging onder en we vingden nog net de zonnestralen op ons gezicht. Dat moment was door mevrouw zelf uitgekozen als mooi moment op de dag. De veer had een dubbele betekenis en werd overgegeven aan haar dochter die het vervolgens in de ruimte van dijk een plekje gaf. Haar man zorgde voor de muziek, die tekstueel voor iedereen een andere maar op elkaar betrekking hebbende betekenis had. Met elkaar hebben deze mensen het ritueel uitgevoerd, daarna hebben ze met elkaar een borrel gedronken en verhalen opgehaald die door het ritueel werden opgeroepen.

Herdenken

In het hospice wordt bij het overlijden van een patiënt wordt het lampje onder de trap in de hal aangezet totdat de uitgeleide van de overledene heeft plaatsgehadt, waarna het lampje wordt gedoofd door een nabestaande van de patiënt. In Bardo krijgen rituelen niet alleen vorm voor individuele patiënten. Rituelen worden ook uitgevoerd tijdens de herdenkingsbijeenkomsten. Drie keer per jaar nodigen we nabestaanden uit om samen met ons team de namen te noemen van hen die ons ontvallen zijn. Omlijst met mooie muziek, een verhaal en gedichten wordt voor elke overledene een roos in een vaas geplaatst als de naam genoemd wordt. Bij de jaarlijkse Cirkel van Licht in december wordt in een prachtig ritueel in de binnentuin een cirkel van kaarsen aangestoken terwijl er gezongen wordt en een minuut stilte gedeeld wordt. Rituelen, ze zijn bij ons belangrijk. Gevoel, woorden en handelen worden samengebracht in een betekenisvolle, gevoelige handeling waarmee we uiting geven aan het kwetsbare dat het leven in zich draagt.

Nieuwe Rituelen en vieringen is ook één van onze scholingen die op 23 en 30 maart plaatsvinden in Bardo. Geestelijk verzorger Jan Berkvens en theatermaakster Sophie Mantel nemen je mee langs 5 hoofdelementen uit de theaterwereld om rituelen te versterken in kracht en vorm. Je leest er meer over op <https://hospicebardo.nl/product/scholing-nieuwe-rituelen-en-vieringen/>

Bardo ontmoet

Meer bekendheid voor vrijwilligers thuis in de palliatieve zorg

Veel mensen brengen hun laatste levensfase graag door in hun eigen vertrouwde omgeving. Deskundige vrijwilligers kunnen worden ingeschakeld om thuis ondersteuning te bieden. Ze richten zich op het verzachten en verlichten om het leven zo comfortabel mogelijk te maken. Regionale organisaties in de palliatieve zorg hebben de krachten gebundeld en zijn een campagne gestart om de inzet van vrijwilligers meer bekendheid te geven onder de titel 'Als u thuis wilt blijven, staan deskundige vrijwilligers voor u klaar.'

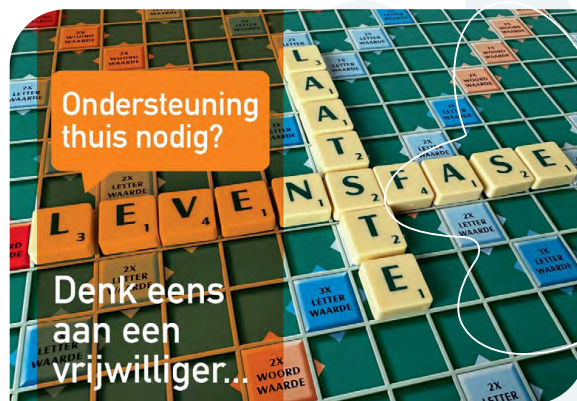
Ondersteuning thuis in de laatste fase

Wanneer het levenseinde nadert, wordt de zorg intenser en intensiever. Diverse organisaties bieden tijdens de palliatieve fase ondersteuning met deskundige vrijwilligers. Dit kan veel verlichting bieden voor de patiënt, mantelzorgers, naasten en professionals. De inzet van vrijwilligers is kosteloos en aanvullend op de reguliere thuiszorg. "Een vrijwilliger biedt de mantelzorger ruimte en rust zodat deze ook weer eens tijd voor zichzelf heeft", vertelt Corné van Nijhuis, vrijwilliger bij Hospice ThamerThuis. "Ik ben er ter ontlasting van een eventuele mantelzorger en sta betrokkenen bij. Ik zorg dat mensen op adem kunnen komen, ik bied een luisterend oor en spring soms met praktische zaken in. Deze aanvullende inzet wordt in mijn ervaring bijzonder gewaardeerd."

NETWERK PALLIATIEVE ZORG
Midden- & Zuid-Kennemerland
Amstelland & Meerlanden

In de regio Noord-Holland Zuid zijn twee netwerken palliatieve zorg actief: Amstelland & Meerlanden en Midden- & Zuid-Kennemerland. De netwerken worden gevormd door zorgaanbieders in deze regio. De organisaties werken samen om verbeteringen tot stand te brengen in de zorg voor mensen in de laatste fase van hun leven en hun naasten.

Regionale campagne

Naar verwachting hebben in de toekomst steeds meer mensen palliatieve zorg nodig doordat we langer leven en het aantal ouderen toeneemt. Het Netwerk palliatieve zorg in Amstelland & Meerlanden en Midden- & Zuid-Kennemerland spant zich samen met Hospice Bardo, Hospice Haarlem en Omstreken, Hospice De Heideberg, Hospice Midden-Kennemerland en ThamerThuis in om (langer) thuis wonen mogelijk te maken. In een gezamenlijke campagne wordt meer bekendheid en zichtbaarheid aan de vrijwilligers geschonken. De campagne heeft als doel dat patiënten, naasten, mantelzorgers en zorgverleners vaker vrijwilligers in de laatste levensfase gaan inzetten. Voor de verspreiding worden onder meer flyers, social media en schermen in wachtkamers van huisartsen ingezet. De campagne stimuleert ook zorgverleners om het gesprek over vrijwilligers tijdig te voeren.

Meer weten?

Op palliaweb.nl/nhz/vrijwilligers-thuis is meer informatie te vinden over de aanbieders van vrijwillige inzet in de regio Amstelland-Meerlanden en Midden- en Zuid-Kennemerland en de mogelijkheden.

Zorgprofessionals ontmoeten elkaar in de cursus 'Mooi sterven, hoe doe je dat?'

Op 16 februari en 11 mei slaan de Praktijkondersteuners huisartsen ouderen en GGZ en de casemanagers van Bardo de handen ineen. De komende jaren neemt het aantal kwetsbare ouderen toe en vraagt van de zorgprofessionals nog meer om een gezamenlijke proactieve benadering. Onder leiding van geestelijk verzorger Jan Berkvens gaan we met elkaar in gesprek over zorgvragen die spelen als je ouder wordt en de laatste levensfase. Om zo onze ervaringen te delen over hoop, leven, sterven, rouw en zingeving. Hoe pakken we dat aan en wat komen we tegen in de praktijk van alledag? En vooral wat kunnen we voor elkaar betekenen. In twee delen praten we over de vier dimensies van palliatieve zorg en welke waarde Bardo en Questio kunnen hebben voor het werk van praktijkondersteuners met palliatieve cliënten.

Aanmelden voor de bijeenkomst van 11 mei kan via de zorggroep Haarlemmermeer.

Mooi sterven, hoe doe je dat?

11 - 05 - 2023 | 16:00-18:00 | Hospice Bardo, Burg. Jansoniusshof 11 Hoofddorp
voor: POH's GGZ, POH's ouderenzorg en POH's somatiek

Bardo De vier dimensies van de palliatieve benadering

Deze keer geen blog van onze arts die met zijn gezin geniet van zijn verlof in Noorwegen maar daar geenszins stil zit. Edvard Munch, medisch onderwijs en wereldkankerdag lijken weinig overeenkomst te hebben. Toch kwamen ze samen rondom wereldkankerdag (4 februari) als onderdeel van de leergang 'Kanker en communicatie van de Universiteit van Oslo'. Christiaan verkende met de studenten leven en dood met Munch. Kunst spreekt alle talen. Dood en leven met Munch - Leergang universiteit van Oslo - Christiaan Rhodius

Kijken met meer dan je ogen...

Leergierigheid is iets dat ik wil koesteren. Aandacht geven aan hoe nieuwe kennis verrijkt en toevoegt aan het leven. En dus niet zozeer concentreren op wat ik wel of niet weet. Hier in Noorwegen leer ik van Edvard Munch. Zijn kunst helpt me reflecteren. Zo ook dit schilderij... Zeilen... Wind door de haren, wijde horizon. Op reis, samen met andere bootjes, maar toch ook zittend op je eigen bootje. 'Werken' met weersomstandigheden, improviseren.

In dit schilderij komen dynamiek en rust samen. Geen ruige zee, maar zeker ook niet windstil. De boot helt iets over. Een man zit rustig, zijn been iets gestrekt voor houvast. Dezelfde houding als zijn reisgenoot aan het roer, de dood. Eens zal aangestuurd worden op de haven 'de dood'. Ik kan de gezichtsuitdrukking van de man niet zien, maar heb niet de indruk dat hij niet er onder lijdt. Beschut voor de zon, kijkt hij met een hoed op richting het zeil, alsof te zeggen, tot de eindbestemming daar is, bepaal ik (binnen de mogelijkheden van wind, water en land) de stand van het zeil en dus de koers. Het zeil heeft in de loop van de tijd heftige stormen gekend, dus vlekkeloos is het allemaal niet gegaan. De nieuwe lap contrasteert niet met de oorspronkelijke kleur. Geeft het zeil extra diepte. Het bootje dat we van dichtbij zien, vaart (ogenschijnlijk) in een andere richting dan de andere boten. Gaat het richting de eindbestemming?

Vaart deze man/dit bootje een andere koers? Bewust? Omdat deze man beseft heeft van het einde? Wil hij niet mee in de 'mainstream'? Zet de dood aan tot 'bewust' varen? Welke koers hij ook vaart, hoe je het schilderij ook wendt of keert... om de dood kan hij niet heen, die speelt letterlijk en figuurlijk een centrale rol.

Christiaan Rhodius, maart 2022

Verwendagen voor patiënten en naasten

Traditiegetrouw konden we na de corona jaren eind 2022 weer samen met Adamas Inloophuis een verwendag organiseren. Patiënten die thuis door de zorgvrijwilligers en casemanagers van Bardo worden begeleid of deelnemen aan de ondersteuning van Adamas nodigden we met hun naasten uit voor een dagje speciaal voor hen. Hoe beleefde Corrie Schuld als gastvrijwilliger de verwendag van Bardo en Adamas? "Doel is dat patiënten en naasten een dag in de watten worden gelegd. Ik vond het vooral heel erg warm, zo'n 10 mensen werden hartelijk in Adamas Inloophuis ontvangen. Allemaal mensen die daar terecht gekomen waren omdat zij zelf of hun partner kanker hebben. En mensen die thuis ondersteund worden door de casemanagers en zorgvrijwilligers van Bardo. Tijdens de verwendag kregen ze alle ruimte om daarover te praten. Opvallend was dat zij dat ook heel makkelijk deden. Mensen kwamen echt voor zichzelf. Daarna werden de mensen uitgenodigd om in wisselende sessies deel te nemen aan de activiteiten: verschillende massages, aquarellen maken, of ontspanningsoefeningen die werden gewisseld. Mensen waren vooraf ingedeeld en deelden uitgebreid hun ervaringen. We sloten af met een heerlijke lunch. Een waardevolle en warme dag die we in 2023 in Bardo zullen organiseren."

Bardo leest

De toekomst van het sterven
Marli Huijer

Op 6 maart kwam de leesgroep van Bardo bijeen om elkaar te praten over het boek van Marli Huijer. *De Volksrant* had al eerder een interview met de schrijfster geplaatst. De raad die ze met haar boek aan de lezer meegeeft komt neer op: zie de grenzen van het leven onder ogen, denk en praat over wat voor jou nog een acceptabele levenskwaliteit is en beseft hoe waardevol een goede afronding van het leven voor zowel jezelf als je naasten is. Hieruit volgen kenmerkende quotes na de bijeenkomst van de Bardo leesgenoten.

"Huijer legt de vinger op de zere plek. Ook al wil je langer leven, er komt een fase van ouderdom en zul je sterven. Praat erover."

"Met onze zucht om langer te leven doe je anderen tekort."

"Beseft ook dat de wereld steeds voller wordt omdat mensen langer willen leven."

Uit de vrijwilligersraad

Bardo is volop in beweging. Een terugblik op de laatste maand van het vorige jaar laat zien welke geweldige inzet, buiten de reguliere diensten om, er door vrijwilligers is getoond bij b.v. het Sinterklaas-feest en 'de Cirkel van Licht.' Jammer dat hier door de weersomstandigheden én de finale van het voetbal WK de opkomst laag was, maar desondanks een mooi, warm én geslaagd samenzijn voor een ieder. Ook rond de Kerst is met extra inzet veel moois neergezet waaronder heerlijke maaltijden.

Het nieuwe jaar begon goed met het uitnodigen van de inwoners van Haarlemmermeer om aan te sluiten bij de dis van Bardo. Vanuit Bardo is er een mooi stuk in het HC geplaatst en namen maar liefst 28 potentiële nieuwe vrijwilligers een kijkje in de Bardo keuken. Zij zijn van harte welkom een rol te vervullen in Bardo. Wij hopen dan ook dat deze mooie, bijzondere momenten maar ook de passie voor het vrijwilligerswerk bij Bardo wordt gedeeld met familie, vrienden, kennissen, burens, collega's enz. want ... 'mond op mond' reclame werkt nog steeds het best én vrijwilligers zijn er nooit genoeg! In de eerste maanden van 2023 volgde de training "Werken vanuit de Bedoeling" voor alle teamleden van Bardo, beroepskrachten en vrijwilligers. Deze training zal elke deelnemer als een verrijking gaan ervaren wat uiteraard ook de 'bedoeling' is. Het is een hele uitdaging om met z'n allen één groot huishouden als Bardo te runnen, waarbij we de zorg voor de patiënten en de samenwerking met teamleden handen en voeten geven. Deze training gaat iedereen helpen en handvatten geven.

Ingeborg Robijn

Dankjewel, vrijwilliger!

Bardo in cijfers

Van januari t/m december 2022

Opnames hospice	113
Komend van thuis	37
Komend van Spaarne Gasthuis	26
Komend van andere ziekenhuizen/verpleeghuis	21
Komend via casemanagers ondersteuning thuis	25
Komend van elders	4
Overleden in hospice	104
Ontslagen uit hospice	7
Gemiddelde verblijfsduur hospice (dagen)	25,5
Kortste verblijfsduur hospice (dagen)	1
Langste verblijfsduur hospice (dagen)	192
Gemiddelde leeftijd bij opname (jaar)	73
Jongste patiënt hospice	43
Oudste patiënt hospice	97

Colofon: Bardo ondersteunt en zorgt voor mensen die niet meer te genezen zijn. In het hospice en thuis. Daarnaast ontwikkelt en deelt Bardo actief haar kennis en kunde over palliatieve zorg. Deze nieuwsbrief van Stichting Bardo en Stichting Vrienden van Hospice Bardo geeft donateurs en belangstellenden recente informatie over ontwikkelingen bij Bardo. Wil je je uitschrijven, je gegevens laten wijzigen of de nieuwsbrief voortaan digitaal ontvangen? Laat het ons weten via info@hospicebardo.nl of tel. 020 - 333 4700.

Aan deze nieuwsbrief werkten mee: **opmaak** Buro IK **drukwerk** Drukkerij Groen **verspreiding** Intermail **fotografie** Archief Bardo, HCnieuws/Trudy Witteman **bijdragen** Joey Leyten, Christiaan Rhodius, Netwerk Palliatieve zorg Midden & Zuid-Kennemerland en Amstelland & Meerlanden, Jan Berkvens **redactie** Christiaan Rhodius, Simone Koops-Ouwerkerk en Majo van der Meijden.

Adres Bardo: Burgemeester Jansoniushof 11 • 2131 BM • Hoofddorp • Tel. 020 - 333 47 00 • www.hospicebardo.nl

Giften

Wat fijn dat we van zoveel mensen en ondernemers een gift voor Bardo hebben ontvangen. Mede dankzij deze giften kan het werk van Bardo worden voortgezet en uitgebreid.

NAAM	GIFT
Mevrouw N. Nieuwenhuis-Vos, als dank voor de lieve en goede zorg voor dhr. en mw. Nieuwenhuis	250,-
Anoniem	2.000,-
Mevrouw C. Watt, als dank voor fantastische begeleiding mm. A. Wilgenhof door gehele verpleegkundig team	25,-
De heer J.N. Peters, als dank voor de goede zorg van dhr. J.K. Smits	250,-
De heer P. Jansen	170,-
The Dutch Dragons, donatie namens mw. A. Wilgenhof	145,-
De heer en mevrouw R. Severin, donatie n.a.v. reünie oud (suiker)bieten chauffeurs	120,-
Mevrouw H.A.E. Veldman-Postma	100,-
De heer E. Busman	10,-
PCI Joannes de Doperkerk Hoofddorp, kerstgift	150,-
Diaconie Protestantse Gemeente De Rank, kerstgift	450,-
Diaconie Protestantse Gemeente De Rank, gift	75,-
Protestantse Gemeente Abbenes, collecteopbrengst november 2022	135,25
Diaconie Protestantse Gemeente Badhoevedorp-Lijnden	300,-
Mevrouw P. Folst, voor het liefdevolle werk en zorg mw. Meekel	50,-
Anoniem	125,-
De heer O.R. Pols, schenking	1.000,-
Anoniem	25,-
Mevrouw M. Wijbrandi, donatie wegens verkoop kerstsieraden	50,-
Diaconie Protestantse Gemeente Rijsenhout, donatie avondmaalscollecte november 2022	258,45
Anoniem	50,-
Mevrouw P. Rijke, schenking uit nalatenschap	2.000,-

Wil je ook een gift overmaken of Vriend worden?

Dat kan via rekeningnummer NL89 RABO 0324 5720 93 ten name van Stichting Vrienden van Hospice Bardo.

U vindt alle informatie op onze website onder de button doneren.

<https://www.hospicebardo.nl/steun-bardo/>

Volg ons op:

f HospiceBardo
in HospiceBardo
@HospiceBardo

Nieuwsbrief Voorjaar 2023

Bladzijde 6 / 6